

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

16 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte: Ursache Petru

judcători: Toma Nadejda, Alerguș Constantin, Timofti Vladimir și Țurcan
Anatolie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de avocatul Buruian Mihail în numele inculpatelor Chitoroagă Valentina și Cozonac Renata, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 aprilie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017, în cauza penală privindu-le pe

Chitoroagă Valentina XXXXX, născută la XXXXX, originară din s. XXXXX, r-nul XXXXX, domiciliată în mun. XXXXX, str. XXXXX;

Cozonac Renata XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată în mun. XXXXX, str. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.08.2015 – 28.04.2017;

Instanța de apel: 11.05.2017 – 20.06.2017;

Instanța de recurs: 25.08.2017 – 16.01.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 aprilie 2017, Chitoroagă Valentina a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 5 ani.

În baza art. 90 Cod penal executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Cozonac Renata a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 327 alin. (2) lit. c) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani cu ispășirea

pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 5 ani.

În baza art. 90 Cod penal executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut, că Chitoroagă Valentina fiind angajată în baza ordinului Ministrului Culturii nr. 46-p din 21 martie 2001 în calitate de director al instituției de stat „Camera Națională a Cărții”, cod fiscal XXXXX, cu sediul în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 180, fiind în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) din Codul penal persoană publică și având obligația în temeiul funcției deținute, să respecte prevederile legislației în vigoare, inclusiv a Legii nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și Statutului Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova, aprobat prin Ordinul Ministrului Culturii din 30 decembrie 2004, încălcând intenționat prevederile art. 26 al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care prevede, că: „Funcționarul public nu poate exercita o funcție publică în subordinea nemijlocită a unei rude directe sau a unei rude prin afinitate în cadrul aceleiași autorități publice”, acționând în interes personal, cu bună știință, aflându-se la sediul instituției, a angajat în instituția de stat „Camera Națională a Cărții”, adică în subordinea sa, rudele, și anume: din 02 ianuarie 1999 pe Cozonac Renata (fiica) în calitate de inginer electronist, cu ulterioara promovare în funcții de conducere din cadrul instituției, inclusiv șef serviciul „Automatizare”, șef serviciu „Constituirea și exploatarea băncilor de date”, director adjunct tehnologii informaționale și comunicații, șef secție „Numerotarea internațională a publicațiilor” și din 12 noiembrie 2007 pe Chitoroagă Eugeniu (fiul), în calitate de inginer programist al serviciului constituirea și exploatarea băncilor de date, prin care fapt a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, prin știrbirea în societate a imaginii autorității publice și admiterea conflictelor de interese.

Tot ea, exercitând funcția de director al instituției de stat „Camera Națională a Cărții”, fiind obligată în temeiul Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și prevederilor pct. 5.1. a Statutului Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova: „...să organizeze activitatea CNC, să aprobe schema de încadrare și salarizare a CNC, să asigure controlul calității lucrărilor efectuate în CNC, să asigure disciplina de muncă, executivă și tehnologică în cadrul acesteia...”, știind cu certitudine că pe parcursul anilor 2010-2014 rudele și persoanele apropiate din anturajul ei, inclusiv Chitoroagă Eugeniu (fiul), Cozonac Renata (fiica), Chitoroagă (Perciune) Oxana (nora), Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru, au lipsit o perioadă îndelungată de la serviciu, fiind inclusiv plecați peste hotarele Republicii Moldova, acționând din interes personal, în scopul protejării intereselor persoanelor indicate mai sus și achitării salariului pentru munca care de fapt n-a fost prestată, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Cozonac Renata, aflându-se în mun. Chișinău, intenționat și ilegal a semnat tabelele de evidență a orelor de muncă pentru persoanele sus indicate, în care, de către Cozonac Renata era inclusă, cu bună-știință informație falsă precum că persoanele se aflau la serviciu, ceea ce nu corespundea realității, inclusiv: lipsa de la serviciu a cet. Chitoroagă Eugeniu pe parcursul - 16.04.2010,

30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-08.09.2010, 29-30.08.2011, 1-02.09.2011, 05-06.09.2011, 22-23.03.2012, 26.03.2012, 30-31.05.2012, 01.06.2012, 29-30.08.2012, 03-07.12.2012, 10-14.12.2012, 17-22.12.2012, 24-28.12.2012, 02-04.01.2013, 08-11.01.2013, 14-18.01.2013, 21-25.01.2013, 28-31.01.2013, 01.02.2013, 04-08.02.2013, 11-15.02.2013, 18-22.02.2013, 25-28.02.2013, 01.03.2013, 04-07.03.2013, 11-15.03.2013, 18-22.03.2013, 25-29.03.2013; lipsa de la serviciu a cet. Chitoroagă Oxana pe parcursul - 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-08.09.2010, 29-30.08.2011, 29-30.08.2012, 03-05.09.2012, 18.09.2012, 30.11.2012, 03-07.12.2012, 10-14.12.2012, 24-28.12.2012, 02-04.01.2013, 08-11.01.2013, 14-18.01.2013, 21-25.01.2013, 01-05.04.2013, 08-12.04.2013, 15-19.04.2013, 22-26.04.2013, 29-30.04.2013, 02-03.05.2013, 14-18.05.2013, 20-24.05.2013, 27-31.05.2013, 03-07.06.2013, 10-14.06.2013, 17-21.06.2013, 24-28.06.2013, 01-05.07.2013, 08-12.07.2013, 15-19.07.2013, 22-26.07.2013, 29-31.07.2013, 01-02.08.2013, 05-09.08.2013, 12-16.08.2013, 19-23.08.2013, 26.08.2013, 28-30.08.2013, 02-06.09.2013, 09-13.09.2013, 16-20.09.2013, 23-27.09.2013, 30.09.2013, 01-04.10.2013, 07-11.10.2013, 15-18.10.2013, 21-25.10.2013, 28-31.10.2013, 01.11.2013, 04-08.11.2013, 11-15.11.2013, 18-22.11.2013, 25-29.11.2013, 02-06.12.2013, 09-14.12.2013, 16-20.12.2013, 23-24.12.2013, 26-27.12.2013, 30-31.12.2013, 02-03.01.2014, 09-10.01.2014, 02-04.04.2014, 07-11.04.2014, 14-18.04.2014; lipsa de la serviciu a lui Cozonac Renata pe parcursul - 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-08.09.2010, 29-30.08.2011, 01-02.09.2011, 05-06.09.2011, 18-21.09.2012, 24.09.2012, 18-20.09.2013, 23-26.09.2013, 08.08.2014; lipsa de la serviciu a lui Diaconu Tatiana pe parcursul - 25-29.01.2010, 01-05.02.2010, 08-12.02.2010, 15-19.02.2010, 22-26.02.2010, 01-05.03.2010, 09-12.03.2010, 15-19.03.2010, 22-26.03.2010, 29-31.03.2010, 01-02.04.2010, 06-07.04.2010, 10-14.05.2010, 17-21.05.2010, 24-28.05.2010, 31.05.2010, 01-02.07.2010, 05-09.07.2010, 12-16.07.2010, 19-23.07.2010, 26-27.07.2010, 09-13.08.2010, 16-20.08.2010, 23-26.08.2010, 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-10.09.2010, 13-17.09.2010, 20-24.09.2010, 27-30.09.2010, 01.10.2010, 04-08.10.2010, 11-13.10.2010, 15.10.2010, 18-22.10.2010, 25-29.10.2010, 08-09.12.2010, 13-17.12.2010, 20-24.12.2010, 27-31.12.2010, 04.02.2011, 07-11.02.2011, 14-18.02.2011, 21-25.02.2011, 28.02.2011, 01-04.03.2011, 09-12.03.2011, 14-18.03.2011, 21-25.03.2011, 28-31.03.2011, 01.04.2011, 04-08.04.2011, 11-15.04.2011, 18-22.04.2011, 26-29.04.2011, 03-06.05.2011, 10-13.05.2011, 16-20.05.2011, 23-27.05.2011; 30-31.05.2011, 01-03.06.2011, 06-10.06.2011, 13-17.06.2011, 20-24.06.2011, 27-30.06.2011; 01-07.2011, 04-08.07.2011, 11-15.07.2011, 18-22.07.2011, 25-29.07.2011, 01-05.08.2011, 08-12.08.2011, 15-19.08.2011, 22-26.08.2011, 29-30.08.2011, 01-02.09.2011, 05-09.09.2011, 12-16.09.2011, 19.09.2011, 13.10.2011, 17-21.10.2011, 24-28.10.2011, 31.10.2011, 01-04.11.2011, 07-11.11.2011, 02-06.07.2012, 09-13.07.2012, 16-20.07.2012, 23-27.07.2012, 30-31.07.2012, 01-03.08.2012, 06-10.08.2012, 13-17.08.2012, 20-24.08.2012, 28-30.08.2012, 03-07.09.2012, 10-14.09.2012, 17-21.09.2012, 24-28.09.2012, 01-05.10.2012, 08-12.10.2012, 15-19.10.2012, 22-26.10.2012, 29-31.10.2012, 01-02.11.2012, 05-08.11.2012; lipsa de la serviciu a lui Vicol Alexandru pe parcursul - 05-08.02.2013, 11-15.02.2013, 18-22.02.2013, 25-28.02.2013, 01.03.2013, 04-07.03.2013, 11-15.03.2013, 18-22.03.2013, 25-29.03.2013 - 01-

05.04.2013, 02-04.07.2014, 07-09.07.2014, 12-15.08.2014, 18-22.08.2014, 25-26.08.2011; 28-29.08.2014, 01-05.09.2014, 08-12.09.2014, 15-19.09.2014, 22-26.09.2014, 29-30.09.201 - 01-03.10.2014, 06-10.10.2014, 13.10.2014, 15-17.10.2014, 20-24.10.2014, 27-31.10.2014.

Acțiunile descrise mai sus au dus la calcularea și achitarea ilegală și nejustificată lui Chitoroagă Eugeniu, Cozonac Renata, Chitoroagă Oxana, Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru a salariului pentru perioadele descrise mai sus, în sumă totală de 167 957, 91 lei (Chitoroagă Eugeniu - 11589,94 lei, Cozonac Renata - 11677,33 lei, Chitoroagă Oxana - 44 096,83 lei, Diaconu Tatiana - 78 561,71 lei și Vicol Alexandru - 22 032,10 lei), fiind cauzate daune în proporții deosebit de mari bugetului de stat și intereselor publice, inclusiv prin știrbirea în societate a imaginii autorității publice.

Tot ea, contrar prevederilor art. 4 din Legea salarizării nr. 847-XV din 14 februarie 2002, art. 3 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005, pct. 17 din Hotărârea Guvernului cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare nr. 381 din 13 aprilie 2006 și pct. 8 din anexa nr. 6 la Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea nomenclatoarelor serviciilor cu plată prestate de către Ministerul Culturii și instituțiile subordonate nr. 1311 din 12 decembrie 2005, în perioada 01 ianuarie 2010 - 01 mai 2015, acționând din interes personal, în scopul protejării intereselor rudelor și persoanei, apropiate din anturajul ei, a emis ilegal mai multe ordine, potrivit cărora au fost acordate majorat plăți cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale cu depășirea cuantumului salariului funcției a acestora, ținându-se cont de sporul pentru vechimea în muncă pentru 4 angajați, în sumă totală de 138 317 lei, inclusiv: Cozonac Renata - 114 878 lei, Diaconu Tatiana - 14 275 lei, Vicol Alexandru - 8205 lei și Chitoroagă Eugeniu - 959 lei. Tot ea, urmărind scopul protejării intereselor rudelor și persoanele apropiate din anturajul ei indicate mai sus, care au beneficiat de plățile cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale cu depășirea cuantumului salariului funcției, pentru evitarea unor eventuale dubii referitor la imparțialitatea sa în raport cu acordarea plăților similare rudelor și persoanelor apropiate din anturajul ei, în baza aceluiași ordine a acordat ilegal plăți cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale cu depășirea plafonului stabilit de legislație altor 5 angajați a Camerei Naționale a Cărții în sumă totală de 75 272 lei, inclusiv: Macovei Elena - 44 055 lei, Tonu Irina - 15 680 lei, Macrinici Egimia - 11 307 lei, Zabaico Olesea - 3 582 lei, Arhir Maria - 648 lei. Acțiunile descrise mai sus au dus la calcularea și achitarea ilegală și nejustificată lui Chitoroagă Eugeniu, Cozonac Renata, Chitoroagă Oxana, Diaconu Tatiana, Vicol Alexandru, Macovei Elena, Tonu Irina, Macrinici Efimia, Zabaico Olesea și Arhir Maria a plăților cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale cu depășirea plafonului stabilit de legislație pentru perioada anilor 2010 - 2015 (în care aceștia s-au aflat efectiv la serviciu) în sumă totală de 203589 lei, fiind cauzate daune în proporții deosebit de mari bugetului de stat și intereselor publice, inclusiv prin știrbirea în societate a imaginii autorității publice. Urmare a acțiunilor ilegale ale lui Chitoroagă Valentina, au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari bugetului de stat în sumă totală de 371546, 91 lei.

Cozonac Renata, fiind angajată în baza ordinului nr. 1 din 02 ianuarie 1999 emis de Chitoroagă Valentina, director al instituției de stat „Camera Națională a Cărții”, cu sediul în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 180, în calitate de inginer electronist, cu ulterioara promovare în funcții de conducere din cadrul instituției, inclusiv șef al serviciului „Automatizare”, șef al serviciului „Constituirea și exploatarea băncilor de date”, director adjunct tehnologii informaționale și comunicații, șef al secției „Numerotarea internațională a publicațiilor”, știind cu certitudine că pe parcursul anilor 2010 - 2014 rudele și persoanele apropiate din anturajul ei, inclusiv ea, Chitoroagă Eugeniu (fratele), Chitoroagă Oxana (soția fratelui), Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru, au lipsit o perioadă îndelungată de la serviciu, fiind inclusiv plecați peste hotarele Republicii Moldova, acționând din interes material și personal, în scopul protejării intereselor persoanelor indicate mai sus și achitării salariului pentru munca care de fapt n-a fost prestată, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu mama sa, Chitoroagă Valentina, care deținea funcția de director al instituției de stat „Camera Națională a Cărții”, aflându-se în mun. Chișinău, intenționat și ilegal, a contribuit la săvârșirea acțiunilor infracționale ale mamei sale, prin completarea și semnarea tabelor de evidență a orelor de muncă pentru persoanele sus indicate, în care, cu bună-știință a introdus informație falsă precum că persoanele se aflau la serviciu, ceea ce nu corespundea realității, inclusiv: lipsa de la serviciu a lui Chitoroagă Eugeniu pe parcursul - 16.04.2010, 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-08.09.2010, 29-30.08.2011, 01-02.09.2011, 05-06.09.2011, 22-23.03.2012, 26.03.2012, 30-31.05.2012, 01.06.2012, 29-30.08.2012, 03-07.12.2012, 10-14.12.2012, 17-22.12.2012, 24-28.12.2012, 02-04.01.2013, 08-11.01.2013, 14-18.01.2013, 21-25.01.2013, 28-31.01.2013, 01.02.2013, 04-08.02.2013, 11-15.02.2013, 18-22.02.2013, 25-28.02.2013, 01.03.2013, 04-07.03.2013, 11-15.03.2013, 18-22.03.2013, 25-29.03.2013; lipsa de la serviciu a lui Chitoroagă Oxana pe parcursul - 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-08.09.2010, 29-30.08.2011, 29-30.08.2012, 03-05.09.2012, 18.09.2012, 30.11.2012, 03-07.12.2012, 10-14.12.2012, 24-28.12.2012, 02-04.01.2013, 08-11.01.2013, 14-18.01.2013, 21-25.01.2013, 01-05.04.2013, 08-12.04.2013, 15-19.04.2013, 22-26.04.2013, 29-30.04.2013, 02-03.05.2013, 1-18.05.2013, 20-24.05.2013, 27-31.05.2013, 03-07.06.2013, 10-14.06.2013, 17-21.06.2013, 24-28.06.2013, 01-05.07.2013, 08-12.07.2013, 15-19.07.2013, 22-26.07.2013, 29-31.07.2013, 01-02.08.2013, 05-09.08.2013, 12-16.08.2013, 19-23.08.2013, 26.08.2013, 28-30.08.2013, 02-06.09.2013, 09-13.09.2013, 16-20.09.2013, 23-27.09.2013, 30.09.2013, 01-04.10.2013, 07-11.10.2013, 15-18.10.2013, 21-25.10.2013, 28-31.10.2013, 01.11.2013, 04-08.11.2013, 11-15.11.2013, 18-22.11.2013, 25-29.11.2013, 02-06.12.2013, 09-14.12.2013, 16-20.12.2013, 23-24.12.2013, 26-27.12.2013, 30-31.12.2013, 02-03.01.2014, 09-10.01.2014, 02-04.04.2014, 07-11.04.2014, 14-18.04.2014; lipsa de la serviciu a lui Cozonac Renata pe parcursul - 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-08.09.2010, 29-30.08.2011, 01-02.09.2011, 05-06.09.2011, 18-21.09.2012, 24.09.2012, 18-20.09.2013, 23-26.09.2013, 08.08.2014; lipsa de la serviciu a lui Diaconu Tatiana pe parcursul - 25-29.01.2010, 01-05.02.2010, 08-12.02.2010, 15-19.02.2010, 22-26.02.2010, 01-05.03.2010, 09-12.03.2010, 15-19.03.2010, 22-26.03.2010, 29-31.03.2010, 01-02.04.2010, 06-07.04.2010, 10-14.05.2010, 17-21.05.2010, 24-

28.05.2010, 31.05.2010, 01-02.07.2010, 05-09.07.2010, 12-16.07.2010, 19.23.07.2010, 26-27.07.2010. 09-13.08.2010, 16-20.08.2010, 23-26.08.2010, 30.08.2010, 01-03.09.2010, 06-10.09.2010, 13-17.09.2010, 20-24.09.2010, 27-30.09.2010, 01.10.2010, 04-08.10.2010, 11-13.10.2010, 15.10.2010, 18-22.10.2010, 25-29.10.2010, 08-09.12.2010, 13-17.12.2010, 20-24.12.2010, 27-31.12.2010, 04.02.2011, 07-11.02.2011, 14-18.02.2011, 21-25.02.2011, 28.02.2011, 01-04.03.2011, 09-12.03.2011, 14-18.03.2011, 21-25.03.2011, 28-31.03.2011, 01.04.2011, 04-08.04.2011, 11-15.04.2011, 18-22.04.2011, 26-29.04.2011, 03-06.05.2011, 10-13.05.2011 16-20.05.2011, 23-27.05.2011, 30-31.05.2011, 01-03.06.2011, 06-10.06.2011, 13-17.06.2011, 20- 24.06.2011, 27-30.06.2011, 01-07.2011, 04-08.07.2011, 11-15.07.2011, 18-22.07.2011, 25-29.07.2011, 01-05.08.2011, 08-12.08.2011, 15-19.08.2011, 22-26.08.2011, 29-30.08.2011 01-02.09.2011, 05-09.09.2011, 12-16.09.2011, 19.09.2011, 13.10.2011, 17-21.10.2011, 24-28.10.2011, 31.10.2011, 01-04.11.2011, 07-11.11.2011, 02-06.07.2012, 09-13.07.2012, 16-20.07.2012, 23-27.07.2012, 30-31.07.2012, 01-03.08.2012, 06-10.08.2012, 13-17.08.2012, 20-24.08.2012, 28-30.08.2012, 03-07.09.2012, 10-14.09.2012, 17-21.09.2012, 24-28.09.2012, 01-05.10.2012, 08-12.10.2012, 15-19.10.2012, 22-26.10.2012, 29-31.10.2012, 01-02.11.2012, 05-08.11.2012; lipsa de la serviciu a lui Vicol Alexandru pe parcursul - 05-08.02.2013, 11-15.02.2013, 18-22.02.2013, 25-28.02.2013, 01.03.2013, 04-07.03.2013, 11-15.03.2013, 18-22.03.2013, 25-29.03.2014, 01-05.04.2013, 02-04.07.2014, 07-09.07.2014, 12-15.08.2014, 18-22.08.2014, 25-26.08.2014, 28-29.08.2014, 01-05.09.2014, 08-12.09.2014, 15-19.09.2014, 22-26.09.2014, 29-30.09.2014, 01-03.10.2014, 06-10.10.2014, 13.10.2014, 15-17.10.2014, 20-24.10.2014, 27-31.10.2014. Acțiunile descrise mai sus au dus la calcularea și achitarea ilegală și nejustificată pentru ea, Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă Oxana, Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru a salariului pentru perioadele descrise mai sus, în sumă totală de 167957,91 lei (Chitoroagă Eugeniu - 11 589,94 lei, Cozonac Renata - 11 677,33 lei, Chitoroagă Oxana - 44 096,83 lei, Diaconu Tatiana - 78 561,71 lei și Vicol Alexandru - 22 032,10 lei), fiind cauzate daune în proporții deosebit de mari bugetului de stat și intereselor publice, inclusiv, prin știrbirea în societate a imaginii autorității publice.

Urmare a acțiunilor ilegale ale cet. Cozonac Renata, a contribuit la săvârșirea de către mama sa, Chitoroagă Valentina a abuzului de serviciu, care a cauzat daune în proporții deosebit de mari bugetului de stat în sumă totală de 167 957, 91 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Zumbreanu Fiodor în numele inculpatelor Chitoroagă Valentina și Cozonac Renata, solicitând casarea sentinței contestate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatele să fie achitate, invocând următoarele argumente:

- instanța de fond, contrar prevederilor art. 100 - 101 Cod de procedură penală nu a verificat probele administrate sub toate aspectele, complet și obiectiv, or, verificarea lor, potrivit art. 100 Cod de procedură penală constă în analiza și coroborarea lor cu alte probe și administrarea de noi probe;

- pe parcursul urmăririi penale și cercetării judecătorești de către apărare au fost prezentate mai multe probe, cum ar fi: declarațiile martorilor Roșea

Octavian, Erizanu Gheorghe și Băgu Claudia, care au confirmat necesitatea și legalitatea utilizării regimului flexibil de muncă pentru unii angajați în sistemul editorial bibliografic; declarațiile martorilor Diaconu T. și Vicol A. și lucrările editate, care confirmă îndeplinirea volumului de lucru de către Chitoroagă Eugeniu, Perciune Oxana, Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru fără a se afla în incinta instituției, în unele cazuri afundându-se chiar și peste hotarele țării (vol. I, f. d. 170-177, vol. V, f. d. 31 - 176 și 162 file anexate în ședința judiciară din 12 decembrie 2016); hotărârile Guvernului RM, ordinele interne și procesele-verbale ale Comisiei financiare ale instituției, care confirmă că Tabelele orelor de lucru nu corespundeau cu situația reală a zilelor de lucru conform programului. Anume aceste documente confirmă faptul că nici un bănuț din bugetul statului nu a fost achitat salariaților ilegal;

- atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond, la aprecierea probelor au trecut cu vederea argumentele apărării că nu pot fi recunoscute ca remunerate ilegal zilele de odihnă sâmbătă și duminică 23 - 24 ianuarie 2010, când Diaconu Tamara se afla peste hotare, or, aceste zile nu au fost remunerate, iar zilele de 01 martie 2010 - 31 martie 2010, dânsa se odihnea peste hotare, aflându-se în concediu din cont propriu;

- atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești a menționat faptul, că în Actul de control și în Rechizitoriu este greșit indicat că perioada 12 august 2014 - 07 octombrie 2014 Vicol Alexandru a lipsit de la serviciu, și greșit a fost calculată suma pretins ilegal achitată ultimului, or, potrivit Informației Poliției de Frontieră (vol. 1, f. d. 104, 128) și ordonanței de dispunere a efectuării controlului (vol. 7, f. d. 125) urma să se verifice legalitatea achitării doar pentru 2 zile (12 și 13 august 2014), deoarece după data de 13 august 2014, până la eliberarea sa din funcție - 31 octombrie 2014, dânsul a fost prezent la serviciu;

- nu au fost considerate ilegale remunerările acordate salariaților care, având program flexibil de muncă, coordonau cu angajatorul îndeplinirea sarcinilor și volumului de muncă aflându-se în afara instituției. Faptul aflării a unora din ei peste hotarele țării nu confirmă neîndeplinirea volumului de lucru pus în sarcină. Din contra, volumul de lucru efectuat în perioada respectivă se confirmă și cu publicațiile periodice ale instituției în care persoanele menționate figurează ca coautori;

- anume necesitatea folosirii programelor individualizate de muncă cu regim flexibil al timpului de muncă a salariaților la editarea revistelor Camerii Naționale a Cărții a servit drept temei pentru introducerea lor în contractul colectiv de muncă încheiat de Ministerul culturii cu sindicatele de ramură;

- despre necesitatea folosirii programelor individualizate Chitoroagă V. a explicat atât organului de urmărire penală, cât și instanței de judecată cu anexarea documentelor respective;

- greșit, fără verificarea tuturor probelor, instanța a constatat că prin acțiunile sale Chitoroagă V., contrar prevederilor art. 4 din Legea salarizării nr. 847 din 14 februarie 2012, art. 34 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23 decembrie 2005, pct. 17 din Hotărârea Guvernului cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare nr. 381 din 13 aprilie 2006 și pct. 8 din Anexa nr. 6 la

Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea nomenclatoarelor serviciilor cu plată prestate de către Ministerul Culturii și instituțiile subordonate nr. 1311 din 12 decembrie 2005, urmărind scopul protejării intereselor rudelor și persoanelor apropiate, le-au fost acordate plăți cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale cu depășirea cuantumului salariului de funcție al acestora;

- constatarea instanței că fapta comisă de Chitoroagă V. întrunește elementele infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal - abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, soldate cu urmări grave, manifestate prin cauzarea de daune în proporții deosebit de mari intereselor publice și știrbirea în societate a imaginii autorității publice... poartă un caracter declarativ;

- concomitent, instanța a constatat că „... s-a dovedit pe deplin în afara dubiilor rezonabile faptul că latura subiectivă în acțiunile inculpatei se întrunesc, și anume prin intenție directă, motivul fiind un interes personal...”, fără a concretiza care acțiuni confirmă „Intenția directă” și „Interesul personal”;

- fără a-și argumenta concluzia, instanța de fond, utilizând tehnologiile informaționale, a introdus în textul sentinței fragmente din textul Rechizitoriului (cu aceleași greșeli gramaticale), precum și din Manualul Judecătorului pe cauze penale;

- în sentința contestată nu sunt reflectate toate motivele invocate de apărare atât în faza de urmărire penală, cât și în procesul cercetării judecătorești și dezbaterile judiciare;

- în cadrul urmăririi penale nu au fost dobândite probe ce ar demonstra că, prin acțiunile inculpatelor a fost cauzat careva prejudiciu, că ar fi fost prejudiciat bugetul de stat;

- atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond nu au analizat deloc argumentele părții apărării referitor la lipsa prejudiciului, la faptul că volumul de lucru pentru care a fost achitat salariul a fost îndeplinit. Drept rezultat, neclarificarea circumstanțelor de fapt a atras după sine alte erori pe care le-a admis organul de urmărire penală și instanța de judecată;

- încadrarea în mod diferit a acțiunilor inculpatelor pentru comiterea unora și acelorași fapte este inexplicabilă, or, instanța de fond în genere nu s-a expus asupra acestui fapt. Mai mult, încadrarea acelorași acțiuni în mod diferit ridică mari semne de întrebare și, având în vedere că Cozonac Renata se învinuiește în comiterea infracțiunii în calitate de complice, în nici un caz acesteia nu-i putea fi imputat în exces calificativul „din interes material” în situația în care Valentinei Chitoroagă în calitate de pretins autor acest calificativ nu i-a fost incriminat, or, potrivit art. 48 Cod penal excesul de autor poate fi comis doar de către autor, dar nu și de complice;

- atât instanța de fond, cât și acuzarea nu au luat în considerație faptul că pe parcursul judecării cauzei legea penală a fost modificată, inclusiv art. 126, art. 327 Cod penal;

- modificările la art. 327 Cod penal de asemenea au vizat și semnele calificative ale infracțiunii și anume calificativul „din interes material ori în alte interese personale”. Modificările prin Legea 60 din 07 aprilie 2016 a schimbat esențial dispoziția legii penale vizate, deoarece din aliniatul întâi s-a exclus

sintagma „din interes material ori în alte interese personale”, și a fost introdus numai în aliniatul (2) lit. b¹) semnul calificativ „din interes material în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane”.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017, a fost respins ca nefondat apelul și apelul suplimentar al avocatului Zumbreanu Fiodor în numele inculpatelor, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, Chitoroagă Valentina a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 327 alin. 2 lit. c) Cod penal, iar Cozonac Renata a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 42 alin. (5), art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că vinovăția inculpatelor se confirmă prin următoarele probe:

- declarațiile martorilor Diaconu Tatiana; Vicol Alexandru; Macrinici Efimia; Arhir Alexandra; Macovei Elena; Botezatu Olga; Arhir Maria; Levițcaia Natalia; Zabaico Olesea; Erizanu Gheorghe; Roșca Octavian; Bîgu Claudia;

- conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 11 septembrie 2014 (f. d. 113 – 122, vol. I);

- conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 11 septembrie 2014 (f. d. 123 – 128, vol. I);

- procesul-verbal de percheziție, fiind supus percheziției domiciliul lui Chitoroagă Valentina, în cadrul căreia au fost ridicate cardurile bancare ale lui Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă Oxana, Vicol Alexandru, carnet de muncă pe numele lui Chitoroagă Eugeniu (f. d. 25 – 26, vol. II);

- procesul-verbal de examinare, fiind supuse examinării obiectele ridicate în cadrul percheziției domiciliului lui Chitoroagă Valentina (f. d. 27 – 37, vol. II);

- corpuri delictive - cardurile bancare ale lui Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă Oxana, Vicol Alexandru, carnet de muncă pe numele lui Chitoroagă Eugeniu (f. d. 38, vol. II);

- conținutul procesului-verbal de percheziție, fiind supus percheziției sediul Camerei Naționale a Cărții, în cadrul căreia au fost ridicate dosarele personale ale angajaților Chitoroagă Eugeniu, Cozonac Renata, Chitoroagă-Perciune Oxana, Diaconu-Livandovschi Tatiana, documente referitoare la activitatea instituției (inclusiv tabelele de evidență a orelor de muncă, tabele de evidență a salariului etc.) (f. d. 44 - 134, vol. II);

- conținutul procesului-verbal de examinare, fiind supuse examinării obiectele ridicate în cadrul percheziției la sediul Camerei Naționale a Cărții, în special în birourile directorului, contabilității și arhivei instituției de stat Camera Națională a Cărții din Republica Moldova, inclusiv dosarele personale ale angajaților Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă Oxana, Cozonac Renata și Diaconu Tatiana, tabelele de evidență a folosirii timpului de muncă pe lunile ianuarie 2010-decembrie 2012. În cadrul examinării, au fost stabilite perioadele în care angajații Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă Oxana, Cozonac Renata și Diaconu Tatiana, conform materialelor dosarelor personale s-au aflat în concediu, premiați, etc. (f. d. 135-139, vol. II);

- corpuri delictive - actele ridicate în cadrul percheziției sediului Camerei Naționale a Cărții (f. d. 140, vol. II);

- conținutul procesului-verbal de ridicare, prin care de la directorul Camerei Naționale a Cărții, Chitoroagă Valentina au fost ridicate acte, inclusiv regulamentele care se referă la activitatea instituției, tabelele de evidență a folosirii timpului de muncă pe lunile ianuarie 2013 - octombrie 2014, extras din registrele ordinelor emise de către Camera Națională a Cărții pe perioada 01 ianuarie 2010 și până la 12 noiembrie 2014, dosarul personal al lui Vicol Alexandru etc. (f. d. 142 - 230, vol. II);

- conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului, prin care au fost examinate documentele ridicate de la instituția de stat „Camera Națională a Cărții din Republica Moldova”, inclusiv, regulamentele care se referă la activitatea instituției, tabelele de evidență a folosirii timpului de muncă pe lunile ianuarie 2013 - octombrie 2014, extras din registrele ordinelor emise de către Camera Națională a Cărții pe perioada 01 ianuarie 2010 și până la 12 noiembrie 2014 dosarul personal a lui Vicol Alexandru, precum și alte documente. În cadrul cercetării, au fost stabilite perioadele în care angajatul Vicol Alexandru, conform materialelor dosarului personal, s-a aflat în concediu, premiat, precum și alte circumstanțe (f. d. 231 - 232, vol. II);

- corpuri delictive - documentele ridicate de la instituția de stat „Camera Națională a Cărții din Republica Moldova”, cu excepția originalelor carnetelor de muncă pe numele lui – Cozonac renata, Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru (f. d. 29 - 91, vol. II);

- procese-verbale de ridicare, prin care de la BC „Moldova Agroinbank” SA au fost ridicate actele ce au stat la baza eliberării cardurilor bancare pe numele lui Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă (Perciune) Oxana, Diaconu Tatiana, Cozonac Renata și Vicol Alexandru și extrasele din conturile bancare care dovedesc transferul mijloacelor bănești pe cardurile persoanelor - sus indicate pentru perioadele în care nu s-au aflat la serviciu, precum și extragerea acestor mijloace bănești (Volumul III, f. d.7 - 205, Volumul IV, f. d. 1 - 70);

- conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului, prin care au fost examinate documentele ridicate de la BC „Moldova Agroinbank” SA a actelor ce au stat la baza eliberării carduri bancare cet. Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă (Perciune) Oxana, Diaconu Tatiana, Cozonac Renata și Vicol Alexandru și extrasele din conturile bancare care dovedesc transferi mijloacelor bănești pe cardurile persoanelor sus indicate pentru perioadele în care nu s-au aflat la serviciu, precum și extragerea acestor mijloace bănești (Volumul IV, f.d.71-74);

- corpuri delictive - documentele ridicate de la BC „Moldova Agroinbank” SA (Volumul IV, f.d.75);

- procesul-verbal de ridicare prin care de la BC „Moldova Agroinbank” SA au fost ridicate extrasele din conturile bancare a lui Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă (Perciune) Oxana, Diaconu Tatiana, Cozonac Renata și Vicol Alexandru, precum și imaginile foto a persoanelor ce extrag mijloacele financiare prin intermediul cardurilor bancare ale persoanelor indicate mai sus de la bancomate (Volumul IV, f.d.85, 92-142);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului prin care au fost examinate extrasele din conturile bancare a lui Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă (Perciune)

Oxana, Diaconu Tatiana, Cozonac Renata și Vicol Alexandru, precum și imaginile foto a persoanelor ce extrag mijloacele financiare prin intermediul cardurilor bancare ale persoanelor indicate mai sus de la bancomate (Volumul IV, f.d.86-90);

- corpuri delictive - documentele ridicate de la BC „Moldova Agroinbank” SA (Volumul IV, f.d.91);

- conținutul procesului-verbal de ridicare, prin care de la directorul Camerei Naționale a Cărții, Chitoroagă Valentina au fost ridicate un șir de acte, inclusiv informație, copiile ordinelor de acordare a concediului, copiile proceselor verbale a ședinței Consiliului coordonator al Camerei Naționale a Cărții etc. (Volumul V, f.d.2-177, 179-187);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 15 ianuarie 2015, fiind supuse examinării actele ridicate de la Chitoroagă Valentina, acte care s-au dovedit a fi falsificate în anul 2014 și care ar justifica absența persoanelor de la serviciu (Volumul V, f.d. 179);

- documente - extrase din baza de date a Departamentului Poliției de Frontieră, care confirmă deplasarea peste hotare a angajaților Camerei Naționale a Cărții, cărora le-a fost calculat ilegal și nejustificat salariul pentru perioada absenței nemotivate de la serviciu (Volumul V, f.d.4-12);

- procesul - verbal de percheziție, fiind supus percheziției domiciliul cet. Cozonac Renata, în cadrul căreia a fost depistat un bloc de sistem, prin intermediul căruia au fost falsificate presupusele acte ce ar justifica absența nemotivată de la serviciu a angajaților Camerei Naționale a Cărții, acte prezentate de către Chitoroagă Valentina organului de urmărire penală. (Volumul VI, f.d.6-7);

- procesul - verbal de percheziție, fiind supus percheziției domiciliul lui Chitoroagă Valentina, în cadrul căreia a fost depistat un bloc de sistem, prin intermediul căruia au fost falsificate presupusele acte ce ar justifica absența nemotivată de la serviciu a angajaților Camerei Naționale a Cărții, acte prezentate de către Chitoroagă Valentina organului de urmărire penală. (Volumul VI, f.d. 13-14);

- procesul - verbal de percheziție, fiind supus percheziției sediul Camerei Naționale a Cărții, în cadrul căreia a fost depistat un bloc de sistem (server), prin intermediul căruia au fost falsificate presupusele acte ce ar justifica absența nemotivată de la serviciu a angajaților Camerei Naționale a Cărții, acte prezentate de către Chitoroagă Valentina organului de urmărire penală. Tot în cadrul percheziției au fost ridicate dosarele personale ale angajaților instituției, procesele verbale ale Consiliului coordonator al Camerei Naționale a Cărții, registre ordine și alte acte (Volumul VII, f.d.20-21);

- procesul - verbal de cercetare la fața locului din 09 martie 2015, prin care au fost examinate actele ridicate în cadrul percheziției sediului Camerei Naționale a Cărții, inclusiv dosarele personale ale angajaților instituției, procesele verbale ale Consiliului coordonator al Camerei Naționale a Cărții, registre, ordine și alte acte (Volumul VII, f.d.22-73);

- corpuri delictive - actele ridicate în cadrul percheziției sediului Camerei Naționale a Cărții (Volumul VII, f.d.74);

- raport de expertiză nr.6289 din 23-29.06.2015, prin care s-a constatat, că în blocul de sistem ridicat în cadrul percheziției la domiciliul lui Chitoroagă Valentina au fost depistate fișiere conținând acte falsificate ce ar justifica absența nemotivată de la serviciu a angajaților Camerei Naționale a Cărții, acte prezentate de către Chitoroagă Valentina organului de urmărire penală. Actele indicate mai sus au fost întocmite în perioada decembrie 2014 - ianuarie 2015 (Volumul VII, f.d.80-88);

- raport de expertiză nr.6316 din 23-29.06.2015, prin care s-a constatat, că în blocul de sistem ridicat în cadrul percheziției la domiciliul lui Cozonac Renata au fost depistate fișiere conținând acte falsificate ce ar justifica absența nemotivată de la serviciu a angajaților Camerei Naționale a Cărții, acte prezentate de către Chitoroagă Valentina organului de urmărire penală. Actele indicate mai sus au fost întocmite în perioada decembrie 2014 - ianuarie 2015. (Volumul VII, f.d.92-100);

- raport de expertiză nr.6339 din 03-15.07.2015, prin care s-a constatat, că în blocul de sistem ridicat în cadrul percheziției la sediul Camerei Naționale a Cărții au fost depistate fișiere conținând acte falsificate ce ar justifica absența nemotivată de la serviciu a angajaților Camerei Naționale a Cărții, acte prezentate de către Chitoroaga Valentina organului de urmărire penală. Actele indicate mai sus au fost întocmite în perioada decembrie 2014 - ianuarie 2015. (Volumul VII, f.d. 104-113);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 21 iulie 2015, prin care au fost examinate rezultatele obținute conform procesului verbal de cercetare la fața locului din 09.03.2015 (inclusiv documentele care au fost examinate) în raport cu rapoartele de expertiză nr. 6289 din 23-29.06.2015, nr. 6339 din 03-10.07.2015 și nr. 6316 din 26.06-02.07.2015, în scopul stabilirii datei creării ordinelor emise de directorul Camerei Naționale a Cărții, Chitoroaga Valentina (nr.: nr. 4 din 16.01.2010, nr. 12 din 26.02.2010, nr. 26 din 13.04.2010, nr. 35 din 22.05.2010, nr. 54 din 05.07.2010, nr. 63 din 23.08.2010, nr. 72 din 01.11.2010, nr. 49 din 12.08.2011, nr. 50 din 19.08.2011, nr. 53 din 26.08.2011, nr. 65 din 17.11.2011, nr. 17 sau 17-CP din 29.05.2012, nr. 18 sau 18-CP din 01.06.2012, nr. 22 sau 22-CP din 30.08.2012, nr. 23 sau 23-CP din 24.09.2012, nr. 23 sau 23-AB din 18.09.2012, nr. 24 sau 24-AB din 19.09.2012, nr. 31 din 30.11.2012, nr. 34 din 27.12.2012, nr. 43 din 11.09.2013, nr. 44 din 01.08.2014) și proceselor verbale ale Consiliului Coordonator al Camerei Naționale a Cărții (nr. 1 din 31.03.2010, nr. 1 din 31.01.2011, nr. 1 din 29.06.2012 și nr. 1 din 14.01.2013), depistate în memoria internă a blocurilor de sistem ridicate în cadrul perchezițiilor efectuate la 06.03.2015 la Chitoroagă Valentina, Cozonac Renata și Camera Națională a Cărții, stabilirii autorului documentelor create, locul aflării acestora, precum și comparării textului documentelor respective cu conținutul textului documentelor ridicate în baza procesului verbal de ridicare din 15.01.2015 de la directorul Camerei Naționale a Cărții și cu conținutul informațiilor din extrasul ordinelor emise de către directorul Camerei Naționale a Cărții pentru perioada 01.01.2010 - 12.11.2014, ridicate la 19.11.2014 de la Camera Națională a Cărții și informațiilor din dosarele personale ale angajaților vizați în ordine. În urma cercetării rapoartelor de expertiză s-a stabilit că, toate fișierele depistate în cele 3 blocuri de sistem au fost create de către autorul

„Renata”, stabilindu-se și calea la fiecare documente în parte. În urma comparării datelor creării documentelor depistate în blocurile de sistem prezentate la expertiză, s-a stabilit, că inițial în zilele: 27.09.2013, 29.09.2014, 19.12.2014, 20.12.2014, 29.12.2014 și 12.01.2015, au fost create documentele depistate în blocul de sistem ridicat de la Camera Națională a Cărții (anume pe SDI1), după care în zilele 19.12.2014, 20.12.2014, 31.12.2014 și 01.01.2015, au fost create documentele depistate în blocul de sistem ridicat de la Camera Națională a Cărții (anume pe SDI 1), după care la 06.01.2015 au fost create documentele depistate în blocul de sistem ridicat de la Chitoroaga Valentina și ulterior la 14.01.2015, au fost create documentele depistate în blocul de sistem ridicat de la Camera Națională a Cărții (anume pe SDI2). În urma comparării textului documentelor depistate în blocurile de sistem respective cu conținutul documentelor ridicate de la Camera Națională a Cărții în baza ordonanței de ridicare din 11.12.2014 și procesului verbal de ridicare din 15.01.2015, s-au stabilit următoarele divergențe: 1. în blocul de sistem ridicat de la Chitoroaga Valentina au fost depistate 3 documente care diferă după text și anume: ordinul nr. 4 din 16.01.2010, ordinul nr. 63 din 23.08.2010 și ordinul nr. 50 din 19.08.2011; 2. în blocul de sistem ridicat de la CNC (pe SDI1) a fost depistat 1 document care diferă după text și anume ordinul nr. 17 din 05.05.2012; 3. în blocul de sistem ridicat de la CNC (pe SDI2) au fost depistate 6 documente care diferă după text și anume: ordinul nr. 4 din 16.01.2010, ordinul nr. 26 din 13.04.2010, ordinul nr. 54 din 05.07.2010, ordinul nr. 63 din 23.08.2010, ordinul nr. 18 din 01.06.2012 și ordinul nr. 23 din 24.09.2012; 4. în blocul de sistem ridicat de la Cozonac Renata n-au fost depistate careva documente care să difere după text.

În urma comparării textelor documentelor depistate în blocurile de sistem respective cu conținutul informațiilor din extrasul ordinelor emise de către directorul Camerei Naționale a Cărții pe perioada 01.01.2010 și până la 12.11.2014, ce a fost ridicat la 19.11.2014 de la Camera Națională a Cărții în baza ordonanței din 18.11.2014 și informațiilor din dosarele personale ale angajaților vizați în ordine, s-au stabilit următoarele coincidențe:

1. în blocul de sistem ridicat de la Chitoroagă Valentina a fost depistat ordinul nr. 50 din 12.08.2011 (ce se referă numai la concediul din cont propriu acordat cet. Tatiana Ciupercă), conținutul căruia diferă de conținutul ordinului nr. 50 din 19.08.2011 ridicat de la Camera Națională a Cărții în baza ordonanței de ridicare din 11.12.2014 și procesului verbal de ridicare din 15.01.2015 și coincide cu conținutul informațiilor din extrasul ordinelor emise de către directorul Camera Națională a Cărții pe perioada 01.01.2010 și până la 12.11.2014, ce a fost ridicat la 19.11.2014 de la Camera Națională a Cărții în baza ordonanței din 18.11.2014 și cu informația din cartela personală a dosarului personal al cet. Ciuperca Tatiana;

2. în blocul de sistem ridicat de la Camera Națională a Cărții (pe SDI1) nu au fost depistate careva coincidențe;

3. în blocul de sistem ridicat de la Camera Națională a Cărții (pe SDI2) au fost depistate 6 ordine: ordinul nr. 4 din 16.01.2010, ordinul nr. 26 din 13.04.2010, ordinul nr. 54 din 05.07.2010, ordinul nr. 63 din 23.08.2010, ordinal nr. 18 din 01.06.2012 și ordinul nr. 23 din 24.09.2012, care după

conținutul lor coincid cu conținutul informațiilor din extrasul ordinelor emise de către directorul Camera Națională a Cărții pe perioada 01.01.2010 și până la 12.11.2014, ce a fost ridicat la 19.11.2014 de la Camera Națională a Cărții în baza ordonanței din 18.11.2014 și cu conținutul ordinelor prezente în dosarele personale ale persoanelor vizate în ordine (Bâgu Claudia, Costin Svetlana și Tonu Irina) și care diferă după conținut cu ordinele ridicate de la Camera Națională a Cărții în baza ordonanței de ridicare din 11.12.2014 și procesului verbal de ridicare din 15.01.2015;

4. în blocul de sistem ridicat de la Cozonac Renata nu au fost depistate careva coincidențe (Volumul VII, f.d.115-121);

- corpuri delictive - blocuri de sistem ridicate de la domiciliul lui Chitoroagă Valentina și Cozonac Renata (Volumul VII, f.d. 122);

- documente actul inspectării financiare tematice la Camera Națională a Cărții din Republica Moldova din 09.06.2015. Potrivit actului respectiv, s-a constatat, că contrar prevederilor art. 100 din Codul muncii nr. 154-XV din 28.03.2003, art.2 și 31 alin.(3) din Legea salarizării nr.847 din 14.02.2002, art.24 din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr.355-XVI din 23.12.2005 și pct.8.5 al Contractului colectiv de muncă pe anii 2011-2013, în perioada aprilie 2010 - noiembrie 2012 dnei Diaconu (Livandovschi) Tatiana au fost acordate neîntemeiat regimuri flexibile al timpului de muncă, conform ordinelor CNC nr. 23 din 01.04.2010, nr. 08 din 31.01.2011 și nr. 24-PS din 29.06.2012, și în temeiul proceselor verbale al Consiliului Coordonator al CNC nr. 1 din 31.03.2010, 31.01.2011, 29.06.2012 și dlui Alexandru Vicol pentru perioada februarie-aprilie 2013 doar în baza procesului verbal al Consiliului Coordonator al CNC din 14.01.2013. Totodată, pct.8.5 al Contractului colectiv de muncă pe anii 2011-2013, indicat în procesele verbale sus menționate, nu prevede acordarea regimului flexibil al timpului de muncă, fiind indicat munca desfășurată în afara orelor de program. În rezultatul contrapunerii datelor Departamentului Poliției de Frontieră cu datele din tabelele de evidență a timpului de muncă la 5 angajați CNC (Chitoroagă Eugeniu, Chitoroagă Oxana, Cozonac Renata, Diaconu Tatiana și Vicol Alexandru) s-a constatat că, în perioada 2010-2014, deși erau plecați peste hotarele Republicii Moldova, au fost tabelati ca fiind prezenți la serviciu. Astfel, contrar prevederilor art.95 și 106 din Codul muncii nr. 154-XV din 28.03.2003 și pct. 177 din Instrucțiunea cu privire la evidența contabilă în instituțiile bugetare, a fost calculat și achitat neîntemeiat salariu în sumă totală de 167,8 mii lei, inclusiv: Chitoroagă Eugeniu - 11,6 mii lei, Chitoroagă (Perciun) Oxana - 44,1 mii lei, Cozonac Renata - 11,6 mii lei, Diaconu (Livandovschi) Tatiana - 78,5 mii lei și Vicol Alexandru - 22,0 mii lei. În suma de 167,8 mii lei se include și sumele depășite a plăților cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale în sumă totală de 10,3 mii lei, care au fost calculate și achitate persoanelor sus indicate în perioada aflării acestora peste hotarele țării, conform datelor traversării frontierei de stat a Republicii Moldova. De remarcat că, înscrierile din tabelele de evidență a timpului de muncă nu corespund înscrierilor din ordinele de rechemare și de utilizare a concediilor nefolosite prezentate inspectării (Volumul VII, f.d. 131-138).

Instanța de apel a menționat că declarațiile inculpatelor privind nevinovăția lor în comiterea faptelor penale încriminate se combat prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile martorilor nominalizați supra și probele scrise cercetate în ședința de judecată. Aceste probe coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția inculpatelor în comiterea infracțiunii incriminate.

Nerecunoașterea vinei de către inculpate, instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept de a nu se autoincrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificată ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Conform materialelor cauzei penale și anume la Volumul II, f.d. 99-134, f.d. 161-182, în original sunt anexate Tabelele de evidență a folosirii timpului de muncă pe perioada anului 2010-2014 care sunt semnate de către directorul general Chitoroagă Valentina și executor Renata Cozonac, fiind aplicată ștampila întreprinderii, astfel dacă tabelele erau întocmite de altcineva urma a fi indicat în rubrica executor cine anume a întocmit tabelele date, or, pe actele date nu sunt făcute careva mențiuni că acestea sunt semnate de persoanele care sunt prezente la momentul efectuării cercetării la fața locului și ridicării actelor de către organul de urmărire penală. Mai mult ca atât instanța de apel a menționat faptul că de către partea apărării nu au fost contestate în careva mod acțiunile organului de urmărire penală efectuate în cadrul urmăririi penale pe cauza nr. 2014928006.

Instanța de apel a respins argumentele părții apărării precum că încadrarea în mod diferit a acțiunilor inculpatelor pentru comiterea unora și aceluiași fapte este inexplicabilă, or, a fost demonstrată cu certitudine rolul fiecărei inculpate, și anume Chitoroagă Valentina acționând în calitate de autor în săvârșirea infracțiunii date, iar Cozonac Renata a fost complice. Potrivit art. 42 alin. (2), (5) Cod penal (2) Se consideră autor persoana care săvârșește în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală, precum și persoana care a săvârșit infracțiunea prin intermediul persoanelor care nu sunt pasibile de răspundere penală din cauza vârstei, iresponsabilității sau din alte cauze prevăzute de prezentul cod. (5) Se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tăinui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acesteia sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.

Astfel potrivit materialelor cauzei penale, a probelor administrate și declarațiilor martorilor audiați, a fost demonstrat cu certitudine rolul fiecărei dintre inculpate în săvârșirea infracțiunii incriminate.

6. Împotriva deciziei instanței de apel la 09 august 2017, în termen, declară recurs ordinar avocatul Buruian Mihail în numele inculpatelor.

În motivarea recursului, invocând temeiul de drept prevăzut la pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, recurentul a indicat următoarele argumente:

- prima instanță a adoptat o sentință de condamnare neîntemeiată, nefondată și contrară prevederilor legii;

- pentru a respecta prevederile legii și a se convinge dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia sunt învinuite inculpatele, instanța de judecată era obligată să verifice, dacă au fost cauzate urmări prejudiciabile, ori Actul inspectării financiare tematice în baza căruia a fost apreciat prejudiciul material indicat în învinuire are un conținut probabil, presupus, incomplet, nu reflectă cheltuielile efective, care se pretind a fi constatate și respectiv nu poate fi calificat ca un document ce ar determina efectiv valoarea pretensei daune;

- au rămas fără răspuns chestiuni cum ar fi: au fost sau nu cauzate daune cu urmări prejudiciabile prevăzute de legea penală imputată în învinuire; a avut loc fapta de săvârșirea căreia sunt învinuite inculpatele; care este încadrarea juridică prin prisma art. 126 alin. (1¹) Cod penal, modificat prin Legea nr. 207 din 29 iulie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 28 octombrie 2016; care lege penală este aplicabilă în situația în care art. 327 Cod penal s-a modificat esențial pe parcursul judecării cauzei; trebuia sau nu trebuiau aplicate prevederile art. 10 alin. (1) Cod penal, având în vedere caracterul favorabil al legii modificate față de legea imputată;

- în decizia instanței de apel nu se regăsesc răspunsuri și respectiv lipsesc temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date, adică au fost încălcate în mod evident atribuțiile instanței de apel prevăzute expres în art. 414 alin. (5), art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală;

- prima instanță și instanța de apel au încălcat principiul contradictorialității procesului penal, principiul egalității armelor, dreptul la pronunțarea unei hotărâri motivate, ori instanța de fond și de apel, pronunțând soluția de condamnare, în mod discriminatoriu au luat în considerație numai probele acuzării în dezavantajul inculpatelor, ignorând obligația de a da apreciere argumentelor și probelor apărării;

- instanțele ierarhic inferioare au încălcat jurisprudența CtEDO, lăsând fără apreciere probele expuse în favoarea inculpatelor;

- eroarea din rechizitoriu constă în faptul că, angajarea rudelor de către Chitoroagă Valentina a avut loc până în anul 2008 când nu existau restricții de angajare a rudelor în subordine, adică până la adoptarea Legii nr. 158 din 04 iulie 2008. Este evident că, în cazul desfășurării unui proces de judecată echitabil o astfel de eroare nu putea fi neglijată, însă două instanțe de diferit grad au preferat copierea erorii fără a o conștientiza, chiar dacă despre aceasta a fost indicat în cererea de apel;

- ce ține de eroarea din rechizitoriu referitor la excesul de autor în privința pretinsului complice Cozonac Renata cu încălcarea prevederilor art. 48 Cod penal, eroare despre care s-a atenționat în apel, instanța de apel, admitând eroarea, așa și nu a pătruns în esența acestor defecțiuni ale învinuirii, lăsând fără motivare chestiunea în baza căror norme de drept, excesul de autor poate fi comis nu de către autor, dar de către complice;

- conform modificărilor introduse în art. 327 Cod penal prin Legea 60 din 07 aprilie 2016 a fost schimbată esențial dispoziția legii penale, fiind exclus din aliniatul întâi sintagma „*din interes material ori în alte interese personale*„ și introdus numai în aliniatul (2) lit. b1) semnul calificativ „*din interes material în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane*„. În legătură cu modificarea legii penale era necesar a ține cont că, prin noile modificări semnul calificativ „*din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane*„ a fost introdus în mod unic numai la aliniatul (2) lit. b1) și nu se mai referă la alte dispoziții ale art. 327 Cod penal, prin urmare fără modificarea învinuirii imputate acesta nu putea fi aplicat și la calificativul „*soldată cu urmări grave*„ care este prevăzut în alt subaliat al alin. (2) art. 327 Cod penal. Totodată, având în vedere că prin Legea nr. 60 din 07 aprilie 2016 caracterul infrațional al faptei incriminate are efect retroactiv conform prevederilor art. 10 alin. (1) Cod penal în legătură cu faptul că, excluderea din legea penală a calificativului „*din interes material ori în alte interese personale*„ ameliorează situația inculpatelor în raport cu infracțiunea incriminată se impunea necesitatea aplicării acestei legi;

- unica probă de evaluare a pretinsului prejudiciu, care se referă la acuzarea condamnatelor și care influențează chestiunea cu privire la achitarea sau condamnarea acestora rămâne Actul inspectării financiare tematice prin care se pretinde că a fost evaluat prejudiciul. Actul vizat nicidecum nu poate fi catalogat ca un act incontestabil după cum s-a grăbit să-l aprecieze inspectorul, care l-a întocmit Levițcaia Natalia, indicând că chipurile există o hotărâre de judecată irevocabilă în acest sens. Actul se contestă în procesul penal ca probă inadmisibilă, având în vedere, că instanța civilă la acea perioadă avea o practică neunitară la contestarea unor acte asemănătoare și procesul civil intentat a fost încetat. Așadar, în situația în care inspecția financiară nu a dat răspuns la toate întrebările din ordonanța ofițerului de urmărire penală din 06 aprilie 2015, era obligația organului de urmărire penală să numească expertiza contabilă de evaluare a prejudiciului, expertiză care se impunea obligatoriu conform prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, fiindcă este vorba despre o chestiune de principiu cu privire la încadrarea în drept a faptelor puse sub acuzare. Or, în lipsa unui raport de expertiză, actul inspectării financiare tematice rămâne un act de apreciere și în legătură cu faptul că, are un conținut incomplet, cu caracter probabil nu poate fi admis ca probă pertinentă, concludentă și utilă, de aceia la soluționarea de către instanțele de judecată a chestiunii de admisibilitate conform prevederilor art. 95 alin. (1, 3) Cod de procedură penală era necesar a ține cont că, obligațiunea de argumentare a admisibilității actului îi revenea acuzatorului de stat;

- procurorul nu numai că nu a primit măsuri de a-și argumenta poziția de acuzare prin numirea expertizei sau a prezentării altor probe, dar nu a reacționat nici după prezentarea altor probe de către partea apărării și anume a declarațiilor martorilor Gheorghe Erizan, Octavian Roșea, Claudia Bâgu și a actelor despre volumul de lucru îndeplinit de către Diaconu Tatiana, Vicol Alexandru în regim flexibil al timpului de muncă, efectuat în baza ordinelor directorului;

- actul inspectării financiare tematice nu face parte în mod special din mijloacele de probă prevăzute de legea de procedură penală, inclusiv din cele prevăzute la art. 93 Cod de procedură penală. În cazul dat actul de control nu se referă nici la acțiuni speciale de investigații prevăzute de art. 134² Cod de procedură penală;

- în cazul dispunerii efectuării constatării tehnico-științifice conform prevederilor art. 139, 140 Cod de procedură penală sau a participării specialistului în corespundere cu art. 87 Cod de procedură penală sau a expertizei, inclusiv în cazul în care s-a dispus prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 06 aprilie 2015 efectuarea controlului economico-financiar, era interzisă indicarea în ordonanță a întrebărilor pe probleme juridice, cu privire la legalitatea sau ilegalitatea faptelor săvârșite de persoanele învinuite. Pe când în ordonanța ofițerului de urmărire penală din 06 aprilie 2015 de efectuare a controlului economico-financiar dintre 12 întrebări adresate organului de control au fost indicate 7 întrebări pe probleme juridice privind legalitatea sau ilegalitatea faptelor săvârșite de persoanele învinuite;

- concluziile indicate în act nicidecum nu reflectă cuantumul prejudiciului pretins ca constatat, fiindcă la calcularea plăților inspectorul nici nu a încercat să contrapună volumul de lucrări îndeplinite de către angajați cu pretinsele încălcări, în situația în care, organul de urmărire penală a întemeiat acuzarea în baza indicelui calificativ „*soldată cu urmări grave*„, numai pe Actul inspectării financiare tematice în care nu este evaluat pretinsul prejudiciu este evident că, partea acuzării nu dispune de probe, care ar demonstra în mod real și efectiv învinuirea despre cauzarea prejudiciului;

- Instanța de fond și de apel și-au întemeiat concluziile de vinovăție a inculpatelor și pe celelalte probe preluate din rechizitoriu, inclusiv procese verbale de cercetare la fața locului, de percheziție, de examinare, de ridicare a documentelor, rapoarte de expertiză asupra blocurilor de sistem de la calculatoare. Toate aceste probe nu pot avea valoare probatorie asupra vinovăției inculpatelor din simplu motiv că, nu există date probatorii ce ar confirma în mod real și determinant mărimea prejudiciului, care se pretinde că a fost cauzat;

- instanțele investite cu judecarea cauzei au lăsat fără apreciere declarațiile martorilor acuzării în care au fost expuse fapte despre nevinovăția inculpatelor. Astfel, din declarațiile martorilor acuzării Vicol Alexandru, Diaconu Tatiana, Zabiaco Olesea, Macrinici Efimia, Macovei Elena rezultă faptul că, nu a fost cauzat prejudiciu instituției, că a fost îndeplinit volumul de lucrări atât de către ei cât și de către Chitroagă Eugeniu, Perciun Oxana chiar și în cazurile când nu se aflau în incinta Camerei Naționale a Cărții;

- volumul de lucru pus în sarcina angajaților de către angajator a fost îndeplinit, or, odată ce munca a fost prestată, volumul de lucrări a fost îndeplinit, se impunea obligațiunea angajatorului de a achita salariul convenit și plățile cu caracter stimulator, care este garantat conform prevederilor art.128-130 Codul muncii;

- referitor la angajarea Tatianeii Diaconu conform prevederilor art. 100 alin. (7-9) Codul muncii și în coordonare cu Consiliul Coordonator al CNC de fapt nu există încălcări, fiindcă potrivit legislației muncii aplicate la emiterea

ordinului de angajare, era îndeajuns chiar și numai contractul individual de muncă încheiat cu Diaconu T., ceea ce este expres prevăzut de art. 100 alin. (7) Codul muncii;

- încălcările admise de către organul de urmărire penală și instanțele de judecată confirmă în mod evident încălcarea principiului legalității și contradictorialității procesului penal prevăzute de art. 7, 24 Cod de procedură penală și respectiv confirmă încălcarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, pledând pentru declararea inadmisibilității acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

8. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează, că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Analizând recursul depus, Colegiul penal constată, că recurentul invocă în calitate de temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, care stabilesc că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de către instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: p.6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;* 8) *nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Cu referire la argumentele recurentului privind existența erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) p. 6) Cod de procedură penală Colegiul penal lărgit menționează, că reieșind din prevederile legale indicate supra, la judecarea recursului instanța de recurs este obligată să verifice, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În acest sens Colegiul penal subliniază, că potrivit prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar, dar este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

De asemenea Colegiul penal subliniază, că decizia instanței de apel, conform prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta

constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La fel, Colegiul penal lărgit atrage atenția că potrivit practicii judiciare constante (p. 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”) în decizie instanța de apel expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, precum și motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Iar nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

La chestiunile de drept pe care urma să le soluționeze instanța se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată conține răspuns la toate motivele invocate.

Reieșind din cele expuse supra Colegiul lărgit constată, că instanța de apel la judecarea prezentei cauze în ordine de apel nu s-a conformat practicii judiciare constante indicate supra, a examinat superficial cauza și a menținut fără modificări sentința, potrivit căreia Chitoroagă Valentina a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar Cozonac Renata a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 42 alin. (5), 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, fără a da răspuns la argumente esențiale ale apelantului.

Astfel, Colegiul lărgit reține că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul și apelul suplimentar al avocatului Zumbreanu Fiodor în numele inculpatelor, în care s-a indicat că:

„ - atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond, la aprecierea probelor au trecut cu vederea argumentele apărării că nu pot fi recunoscute ca remunerate ilegal zilele de odihnă sâmbătă și duminică 23 - 24 ianuarie 2010, când Diaconu Tamara se afla peste hotare, or, aceste zile nu au fost remunerate, iar zilele de 01 martie 2010 - 31 martie 2010, dânsa se odihnea peste hotare, aflându-se în concediu din cont propriu;

-atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești a menționat faptul, că în Actul de control și în Rechizitoriu este greșit indicat că perioada 12 august 2014 - 07 octombrie 2014 Vicol Alexandru a lipsit de la serviciu, și greșit a fost calculată suma pretins ilegal achitată ultimului, or, potrivit Informației Poliției de Frontieră (vol. 1, f. d. 104, 128) și ordonanței de dispunere a efectuării controlului (vol. 7, f. d. 125) urma să se verifice legalitatea achitării doar pentru 2 zile (12 și 13 august 2014), deoarece după

data de 13 august 2014, până la eliberarea sa din funcție - 31 octombrie 2014, dânsul a fost prezent la serviciu;

-potrivit art. 42 alin. (6) Cod penal, Cozonac Renata nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal;

-lipsa încălcărilor prevăzute de art. 26 al Legii nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și Statutul funcționarului public, or, persoanele - rude au fost angajate până la adoptarea legii menționate și nici una din ele nu au fost și nu sunt în subordonarea directă a inculpatei Chitoroagă Valentina;

-atât instanța de fond, cât și acuzarea nu au luat în considerație faptul că pe parcursul judecării cauzei legea penală a fost modificată, inclusiv art. 126, 327 Cod penal;

-prin modificările introduse prin Legea nr. 60 din 07 aprilie 2016 caracterul infracțional al faptei incriminate inculpatelor are efect retroactiv în privința acestora conform prevederilor art. 10 alin. (1) Cod penal, deoarece excluderea din legea penală a calificativului „din interes material ori în alte interese personale”, ameliorează situația inculpatelor în raport cu infracțiunea incriminată”;

-aflându-se în situația legii penale modificate, lege ce ameliorează situația inculpatelor față de legea incriminată în învinuire, procurorul, era obligat să modifice încadrarea juridică a infracțiunii în raport cu legea modificată”.

În acest sens Colegiul lărgit menționează, că instanța de apel în decizia atacată nu s-a expus asupra acestor argumente, limitându-se doar în a indica că probele administrate nemijlocit în ședința instanței de fond și de apel în conformitate cu art. 314 Cod de procedură penală, cu analiza fiecărei probe din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, confirmă cu certitudine vinovăția inculpatelor în săvârșirea infracțiunilor incriminate, fapt ce este apreciat de către instanța de recurs drept o motivare superficială și insuficientă.

Astfel, Colegiul lărgit consideră, că instanța de apel nu a ținut cont de practica judiciară constantă, care menționează, că partea descriptivă a deciziei se începe cu expunerea succintă a faptelor de săvârșirea cărora inculpatul este declarat vinovat sau a învinuirii sub care a fost pus, apoi se expune fondul apelului, conținutul solicitărilor părților participante în ședința judiciară, argumentele suplimentare. În continuare în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Colegiul lărgit reiterează că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei* (2003) §37, *Kuznetsov și alții c. Rusiei* (2007) §85).

Colegiul lărgit mai invocă că la pronunțarea asupra motivelor din apel, instanța de apel urmează să țină cont de jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a

hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16 februarie 2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, instanța de apel a constatat demonstrată pe deplin vinovăția inculpatei Chitoroagă Valentina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, după semnele calificative – abuz de serviciu, adică *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes personal, soldată cu urmări grave, manifestate prin cauzarea de daune în proporții deosebit de mari intereselor publice și știrbirea în societate a imaginii autorității publice*, iar inculpatei Cozonac Renata prin acțiunile sale *de complice*, a comis infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (5), 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, după semnele calificative – abuz de serviciu, adică *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes personal, soldată cu urmări grave, manifestate prin cauzarea de daune în proporții deosebit de mari intereselor publice și știrbirea în societate a imaginii autorității publice*.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit menționează că instanța de apel a lăsat în umbră modificările introduse prin Legea nr. 60 din 07 aprilie 2016 la art. 327 Cod penal, or, din aliniatul întâi s-a exclus sintagma „*din interes material ori în alte interese personale*”, și a fost introdus numai în aliniatul (2) lit. b1) semnul calificativ „*din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane*”, astfel potrivit art. 10 alin. (1) Cod penal Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

De asemenea Colegiul lărgit reține că, instanțele ierarhic inferioare au omis să stabilească proporțiile prejudiciului pretins cauzat de către inculpate, dat fiind faptul că, potrivit art. 1 pct. 3) din Legea nr. 207 din 29 iulie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 28 octombrie 2016 a fost modificat art. 126 alin. (1¹) Cod penal, conform căruia se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Totodată, Colegiul lărgit ține să statueze că, instanța de apel în decizia sa, de facto, i-a acordat inculpatei Chitoroagă Valentina statutul de autor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal, fără a ține cont de prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căruia judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub

învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, or, reieșind din conținutul rechizitoriului (f. d. 208 – 219, vol. VII) inculpatei Chitoroagă Valentina i se încredințează comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, acuzatorul de stat nefăcând nici o referire la participare și neatribuindu-i calitatea de **autor** al săvârșirii infracțiunii.

Astfel, Colegiul lărgit consideră, că au rămas fără careva răspuns argumentele apărării despre corectitudinea încadrării acțiunilor inculpatelor, cât și a proporțiilor prejudiciului cauzat, deoarece instanțele nu și-au motivat suficient hotărârile și n-au exclus divergențele cu privire la motivele invocate în cererile de apel.

În acest sens instanța de recurs reiterează, că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*).

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că prin neexpunerea instanței de apel asupra acestor argumente ale apărării, în instanța de apel nu s-a soluționat fondul apelului, ceea ce constituie o eroare de drept, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs care nu este abilitată cu atribuții de a judeca fondul cauzei, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Dat fiind constatarea existenței erorii de drept prevăzute pct. 6) și dispunerea rejudecării cauzei, instanța de recurs consideră, că reieșind din motivele expuse supra de casare a deciziei instanței de apel, nu este necesar de a se expune asupra argumentelor recursului în ce privește invocarea pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod penal, dat fiind faptul casării totale a deciziei atacate, urmând ca asupra acestor argumente din apeluri și recursul ordinar să se expună instanța de apel în cadrul rejudecării cauzei.

Instanța de apel, rejudecând cauza, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit drept temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 și 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să aprecieze probele din dosar potrivit prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

Totodată, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilesc procedura de rejudecare și limitele acesteia, reieșind din practica judiciară constantă, precum și să dea răspuns la toate argumentele invocate de către partea apărării în apel, precum și în recurs.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar, declarat de către avocatul Buruian Mihail în numele inculpatelor Chitoroagă Valentina și Cozonac Renata, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017 privindu-le pe **Chitoroagă Valentina XXXXX și Cozonac Renata XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **01 martie 2018**.

Președinte

Judecători

Ursache Petru

Toma Nadejda

Alerguș Constantin

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie